

Še o konservativnosti.

Zadnjič smo na kratko obrazložili, kako potrebno in koristno je, da je kmet v nekaterih zadevah konservativen, to je, da se drži starih navad, posebno kar se tiče obleke, prehrane in zlasti raznih lepih običajev. Danes se hočemo pa ozreti v drugo stran in se prepričati, če ni konservativnost v kakem oziru neprimerna, škodljiva ali celo pogubna. Naj navedemo nekaj zgledov.

V prejšnjih časih — ponekod je še dandanes — je bila navada, da so obhajali ženitovanje po več dni, prav bahato in postratno. Nihče menda ne more trditi, da bi bilo to lepo ali celo potrebno in vredno, da se ohrani. Nasprotno! Vsakemu pametnemu človeku se mora zdeti tako zapravljanje, posebno še dandanes, nespametno in obsodbe vredno. Proč torej s tako navado!

Ponekod tako radi hodijo na sejmove — mnogokrat brez vsake potrebe. To je stara navada, ki je pa v dvojno škodo; zamuja se čas in zapravlja denar. Na sejem samo v skrajni potrebi!

So ljudje, ki še dandanes merijo vse po starem na funte, klaftre itd., dasi je že več nego pol stoletja, odkar so pri nas odpravljene stare mere in vpeljana metrska mera. Drugi zopet prodajajo in kupujejo še sedaj na goldinarje, ki so bili odpravljeni že pred več nego tridesetimi leti. Taka konservativnost je velike ovira v vsakdanjem življenju in večkrat tudi v škodo dotičnemu starokopitnežu.

Najhuje se pa maščuje prevelika konservativnost pri kmečkem gospodarstvu, pri obdelovanju polja, pri gnojenju, pri reji živine in v vseh drugih kmetijskih panogah.

Ni je večje nespameti nego je izgovor, češ, tako je delal moj oče, pa je bilo dobro; zakaj bi ne bilo tudi zame? To je res prava starokopitnost v najslabšem pomenu besede. Ne rečem, da bi moral kmet hlastniti takoj po vsaki novotariji, toda prezirati in zametati vse neštete novodobne pridobitve na polju kmetijstva, pridobitve, ki so na vse strani preizkušene in vpeljane že po vsem svetu, to je pa že trma, ki mora silno tepsti posameznika in skupnost. Slep bi moral biti, kdor bi ne videl, kako hitro se časi izpreminjajo, kako silno napredujejo tudi vse kmetijske panoge in da kdor ne gre s tokom časa naprej, zaostaja daleč, daleč zadaj in nikakor ne more zadostiti zahtevam sedanjega časa. Če hočemo torej obstati ali celo kaj napredovati, moramo na vsak način premagati vse predsodke, ki se nam vsiljujejo iz neke prirojene konservativnosti in se oprijeti novodobnih pripomočkov v svojem gospodarstvu.

Ali ni neodpustljiva starokopitnost, ako imamo še dandanes tako zanikarno gnojišče kakor so ga imeli pred 50 ali 100 leti, ako pustimo, da nam gnojnica odteka izpod živine na pot in v jarek, ako trpimo živino v gnoju in blatu v zatohlih hlevih, ako obdelujemo polje površno in z nepriernim orodjem, ako travnike samo kosimo in nikdar ne gnojimo, ako omalovažujemo vrednost umetnih gnojil, ako se ne brigamo za dobro čisto seme itd. itd.?!

Vse obsodbe vredna je dalje starokopitnost glede stanovske izobrazbe. Nekaterim ljudem je vse neumno in nepotrebno. Ne gre jim v glavo, da se je treba tudi kmetovanja naučiti, da so zato kmetijske šole nujno potrebne in da bi morala biti na vsaki osnovni šoli kmetij-

sko-nadaljevalna šola za odraslo mladino. Težko jih je pripraviti, da je strpkovno čtivo dandanes neizogibno potrebno, da so kmetijska predavanja, tečaji, razstave in druge take prireditve pravi blagoslov za dotičnika, ki se jih udeležuje s pravim umevanjem in ki se ravna po nasvetih in navodilih preizkušenih predavateljev. Kdor tega ne vidi, njemu ni pomoči.

Kmetovalci, otesite se škodljive konservativnosti, pa se bo marsikaj izpremenilo v vašem gospodarstvu!

Poraba zmrzlega krompirja.

Letos je po deželi zmrznilo zelo mnogo krompirja, ker niso bili kmetovalci pripravljani na tako hudo zimo. Sedaj pa splošno povprašujejo, kako uporabiti ta zmrzli krompir, da ne gre popolnoma v kvar. Tukaj podamo nekoliko navodil, kako se da vsaj kolikor-toliko izkoristiti.

Tam, kjer imajo tvornice za škrob oziroma za špirit, se zmrzel krompir še vedno lahko podela v navedene svrhe, ker se škrob pri zmrznenju ne pokvari. Toda uporabljati morejo tvornice le zmrzel krompir, kajti, če se odtaja, tedaj se začne razkrajati. Pri nas se da podelati krompir v škrob samo v tvornici v Kranju. Ker pa zmrzel krompir za daljše prevažanje po železnici ni primeren, zato se da le blago v bližini podelati v škrob.

Večino zmrznjenega krompirja bodo pač morali kmetovalci uporabiti za krmo. Toda tudi tega krompirja ne smejo pustiti, da se preje odtaja, kajti tedaj se začne kmalu razkrajevati, postane voden in končno zgrije. Zmrzel krompir oparimo, še predno se je odtajal, v brzoparilnikih, v katerih se nekoliko prekuha; vodo odlijemo in pomešamo krompir med rezanico ali drugo krmo. Ker ima pa krompir le malo beljakovin, moramo taki krmi primešati še pol do 1 kg lanenih ali orehovih tro-

pin. Na tak način pokrmljen krompir prav dobro zaleže goveji živini pa tudi prašičem.

V brzoparilniku preprajen krompir ne smemo pustiti dolgo, ampak ga je čimpreje pokrmiti, da se nam ne skvari. Lahko ga pripravimo za dva do tri dni, več pa ne. Zelo koristno je krompir nekoliko osoliti in mu dodati tudi nekoliko klajnega apna, da živini bolj zaleže.

Če pa imamo toliko krompirja, da ga ne moremo vsega naenkrat pokrmiti, tedaj ga oparimo v brzoparilnikih, potem zmečkamo in stlačimo v kadi ali sode, v katerih ga okisamo kakor kisló zelje ali repo. Tak krompir moramo po vrhu pokriti s plevami in ga otežiti z zemljo ali kamenjem, po potrebi zatlačiti tudi z ilovico, da ne pride vanj zrak. Tako okisan krompir traja lahko po več mesecev.

Zmrznjen krompir za seme ni dober, ker so z njim klice in oči večinoma pomrzle. Tudi se začne v zemlji razkrajati in kmalu zgrije.

Volilni imeniki.

Na več vprašanj v zadevi stalnih volilnih imenikov pri občinah odgovarjam tem potom, da ob sebi umljivo po prejšnjem zakonu obvezna uradna poprava stalnih imenikov ni več predpisana, ker je razveljavljen zakon o volitvah samih. Ako pride do kakih posebnih določil ali odredb v tem pogledu, bodo županstva itak uradno obveščena. — Seveda pa ni rečeno, da bi občine ne mogle ali ne smeje vseeno popravljati volilne imenike, ali da bi jih celo uničile ali drugače zavrgle. Do volitev pride prej ali slej zopet. Zato bi bilo nespametno, ako bi županstva opustila vso evidenco. Mislim torej, da bi bilo v redu, če županstva izpolnjujejo obstoječe imenike že glede na to, da bodo morala po vsej priliki še letos povsod in obvezno uvesti občinske matice (evidenco vseh občanov). — F. K—n, obč. revizor.

Posestnik Ovsenik, Predoslje:

Kriza.

Naše kmetijstvo je v krizi.

Že pred vojno se je našemu načinu kmetovanja napovedovala popolna reorganizacija. Bivši deželni odbor kranjski je z vso energijo zasledoval in pospeševal napredek našega kmetijstva v smeri živinoreje in mlekarstva. Jasno nam je posebno danes, ko gledamo lahko na takratno delo popolnoma nepristransko, da bi ta skrb deželnega odbora dosegla v danih razmerah popoln uspeh, že radi urejenega razvoja, ki se je prilagalo naravnemu konservativizmu naših kmetov. Ta počasni in naravni razvoj je zadržala svetovna vojna in končno je naše kmetijstvo njen konec postavil pred gotovo dejstvo. Ni čuda, ako je ta nagli preokret naše kmetijstvo popolnoma spravil v negotovost in to tem bolj, ker je bilo samo mlekarstvo v povojni dobi dobičkanosno. Vsled tega se je gledalo samo v omejeno smer: producirati čim več mleka, na njegovo kakovost pa se ni pazilo in navzlic nekaterim svarilnim glasovom, ki so bili sicer redki in slabotni, se ni istočasno obračala tudi skrb, da bi se obenem z mlekarstvom povzdignila živinoreja. Tako je živinoreja na kljub njeni dobičkanosti propadala baš v tistem času, ko bi se morali položiti njeni temelji za novi kmetijsko-gospodarski položaj, v katerega je bilo z ustanovitvijo narodne države postavljeno.

Kmalu se je pričel greh enostranosti maščevati. Bikov ni bilo, število telet je rapidno padalo in končno nam je tudi tujina pričela gledati na prste. Mleko se je čimdalje težje izvažalo, dokler se ni skorajda ustavilo. Naši mlečni izdelki zahtevam tujih konsumentov tudi niso zadostovali, ker izdelek naših mlekarn ni dovolj fin in enoten, izvoz živine je onemogočen, reja peršutarjev se ne izplača itd.

Iz te krize svojega stanu mora kmet priti v najkrajšem času, sicer bodo posledice nedogledne. Deloma je izhod, in to v največji meri, odvisen od kmetov samih, da si izberejo svoj cilj in ga potem tudi dosledno zasledujejo. Ker pa posameznik tu malo pomeni, je nujno za dosego uspehov, da se kmet popolnoma oprime svojih organizacij — zadrug. Res je, da tudi naše zadrugištvost nekoliko boleha, pa je to krivda kmetov samih, ker se za svoje zadruge premalo zanimajo in načel in navodil svoje zadruge ne upoštevajo.

Pa sami kmetje, četudi se zadržna zavest dvigne, ne morejo izvršiti tega, kar je nujno potrebno. Neizogibno potrebna je tu pomoč države in oblasti, pa v izdatnejši meri kot je to bilo dosedaj in bolj v določene namene, točno po načrtu.

Težko je to, da stan kot tak nima zunanega predstavitelja, ki bi kmečka in kmetijska vprašanja reševal v smislu stanovskih potreb: nimamo kmetijske zbornice. Čakati njene ustanovitve nam ne kaže, ker smo baš v tem vprašanju malenkostni in si sami ne znamo nič pomagati, samo čakamo, da bi se nam vse samo naredilo. Več stanovske zavesti in uvidnosti, pa bi kriza našega slovenskega kmetijstva bila kmalu omiljena in morda sploh celo odstranjena.

Spomladanska dela na travnikih.

Če hočemo doseči na travnikih bogate košnje, jih moramo tudi primerno oskrbovati in gnojiti. Kakor zahtevajo njivske rastline zrahljano zemljo in nadomestitev redilnih snovi z gnojili, tako rabi tudi travniška ruša v zemlji zraka in gnojil. Zrak spravimo v zemljo z brananjem s travniško brano, ki je najbolj koristno orodje za travnike.

Travniška brana raztrže travno rušo, zrahlja zgornjo plast zemlje, omogoči vanjo dostop zraka in vode

ter pospešuje s tem v njej razkrajanje hranilnih snovi, izruva mah in drug plevel ter razredči pregoste trave. Branati moramo čimprej spomladi, ko se je zemlja že nekoliko osušila (nikdar ne po mokri ali celo zmrzli zemlji, in sicer, če je to le mogoče, po dolgem in počez.

Na pobrananem travniku pograbimo mah in izruvamo rušo ter ju spravimo na kup za napravo komposta ali mešanca. S travniško brano poravnamo tudi krtine, razdelimo in zdrobimo enakomerno hlevski gnoj oziroma kompost, ki smo ga že jeseni potrosili po travniku. Tako poravnamo na njem vse neenakosti in omogočimo neovirano košnjo.

Izruvanje mahu z brano je posebno važno, kajti ta plevel je najhujši sovražnik naših travnikov. On krade travam in deteljam zrak, svetlobo in hrano. Razen tega pospešuje tudi kislost zemlje, ki uničuje naše sladke trave. Tam, kjer raste mah, navadno primanjkuje tudi apna. Zato mora vsak poljedelec, ki hoče zvišati pridelke svojih mahovitih travnikov, najprej uničiti mah. Brez tega dela je vsako izboljšanje travnikov nemogoče.

Razen s travniško brano uničimo mah tudi s takimi umetnimi gnojili, ki vsebujejo mnogo apna in so jedki. Živo apno bo kmalu zatrlo mah, če ga potrosimo v zadostni množini. Izvrstno učinkuje tudi Tomasova žlindra, ki vsebuje razen obilice apna tudi mnogo fosforove kisline, ki je rastlinam, predvsem pa deteljam tako potrebna. Ta ugoden učinek žlindre je pri nas že nešteterkrat preizkušan in že splošno znan, da za ni treba niti mnogo več priporočati. Splošno velja, da zgine na dobro gnojenih travnikih kmalu ves mah.

Mah je pa lahko tudi posledica preobilice vlažnosti v zemlji. V tem slučaju je treba pa taka zemljišča osušiti in potem šele pognojiti z upnemi in drugimi gnojili. Na moč-

virnih zemljiščih je vsako gnojenje, bodisi z domačimi ali z umetnimi gnojili brez koristi in so taka gnojila zavržena. Če so pa osušena, jim moramo nuditi apno, bodisi samo ali v Tomasovi žlindri, ki pospešuje razkrajanje hranilnih snovi v zemlji in njeno rodovitnost.

Gnojenje travnikov je ravno tako potrebno, kakor gnojenje njiv. Sicer je najbolj priporočljivo jesensko gnojenje s hlevskim gnojem, kompostom, Tomasovo žlindro ali kostno moko. Toda če smo to delo iz kateregakoli vzroka zamudili, moramo gnojiti spomladi z lahko raztopnimi gnojili, kakor so gnojnica, čilski soliter, superfosfat in kalijeva sol. Če imamo dovolj gnojnice, polijemo z njo travnike in potrosimo na nje še nekoliko superfosfata (lahko pa tudi Tomasove žlindre). Gnojnica in hlevski gnoj vsebujeta namreč le malo fosforne kisline. Če jo nam primanjkuje ali če jo ne moremo dovažati na strme lege, nam jo nadomeščata čilski soliter (120 kg na ha) in kalijeva sol (150 kg na ha). Tudi tu ne smemo pozabiti na superfosfat.

Tudi na travnikih se je dobro obneslo kolobarenje z gnojili. Kot tak kolobar se priporoča naslednji red: 1. leto hlevski gnoj; 2. leto Tomasova žlindra in kalijeva sol; 3. leto gnojnica ali čilski soliter; 4. leto kompost; 5. leto Tomasova žlindra in kalijeva sol; 6. leto brez gnoja.

Pri takem oskrbovanju in gnojenju travnikov bomo dosegli na njih visoke košnje, ki bodo gotovo dvakrat tolikšne, kakor so dandanes. S tem se bo pa povzdignila tudi naša živinoreja, ki ji tvori podlago umno travništvo.

Perutninarstvo.

Ustanovni občni zbor samostojnega odseka za perutninarstvo in kuncjerejo Kmetijske družbe v Ljubljani. V nedeljo 3. marca 1929 je v prostorih Kmetijske družbe dokajšnj:

število perutninarjev in kunčjerejcev obnovilo samostojni odsek za perutnino in kunčjerejo. Zbranih je bilo okoli 40 gospodin in gospodarjev. Družbeni ravnatelj, g. inž. Lah, je otvoril zborovanje ter pojasnil namen in naloge odseka. Prečitala so se obnovele pravila in na to se je izvolil odbor, katerega načelnik je g. Ivan Štupica, nadučitelj, Sv. Peter pri Mostah. Določil se je letni prispevek 20 Din za oba odseka, ki se vplača pri družbi. Sklenilo se je že letos prirediti v Ljubljani razstavo perutnine in kuncev o priliki Velesejma meseca junija.

Denar.

g Vrednost denarja 12. t. m. Na ljubljanski borzi so se plačevale inozemsek valute po teh-le cenah: 1 angleški funt 276.50 Din, 1 ameriški dolar 56.87 Din, 1 kanadski dolar 56.55 Din, 1 holandski goldinar 22.83 Din, 1 nemška marka 13.52 Din, 1 švicarski frank 10.96 Din, 1 madžarski penga 9.93 Din, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 belgijski belg 7.91 Din, 1 italijanska lira 2.984 Din, 1 francoski frank 2.225 Din, 1 češka krona 1.688 Din, 1 grška dragma 0.736 Din, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 rumunski lej 0.34 Din. V Curihu je notiral naš dinar 9.1275 centimov. — Navedene cene za inozemski denar veljajo pri večjih dobavah deviz na borzi. **V bankah se plačuje denar, če se kupi, nekoliko dražje, oziroma če se proda, nekoliko cenejše.**

g Zlata valuta na Češkoslovaškem. Češkoslovaška vlada namerava v kratkem predložiti načrt valutnega zakona, s katerim se bo uredilo valutno vprašanje republike. Kot enota bo določeno razmerje 1 češka krona enaka 44.58 miligramu čistega zlata, kar odgovarja sedanjemu tečaju dolarja od 33.75 Kč za 1 dolar. Kakor se čuje, ne bo uvedena popolna zlata valuta, temveč valuta na podlagi zlatih deviz. Češka valuta je stalna že od leta 1921

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. Kupčija z žitom je stalno mlačna, četudi so se cene učvrstile kot posledica ustaljenja na čikaški borzi. Na ljubljanski borzi je v zadnji dobi prav malo prometa, zato so tu označene cene le ponudbe prodajalcev, sklepanje pa malo. Te ponudbe se glasijo za blago v celih vagonih, za 100 kg, postavljeno na vsako postajo Slovenije, plačljivo 30 dni po dobavi: pšenica bačka 80 kg težka, takoj dobavna, 297.50—300 Din za 100 kg, za konec marca 302.50—305 Din, za maj 310—312.50 Din; moka fko vagon Ljubljana, plačljivo po prejemu 420—425 Din, soržica 50% rži in 50% pšenice fko Domžale 285—290 Din, laplatska koroza 345 Din, bačka 312.50—315 Din, bačka času primerne suha 310—312.50 Din, ječmen bački ozimni 330—332.50 Din, oves bački 292.50—295 Din.

g Blagovni promet na ljubljanski borzi 1928 l. Blagovni promet na ljubljanski borzi se je v preteklem letu prav ugodno razvijal, zlasti v lesu in žitu. Napram l. 1927 se je namreč dvignil od 2290 na 2815 vagonov odtodno od 16.4 na 31.0 milijona Din. Od te množine je odpadlo 2475 vagonov lesa napram 2144 v l. 1927. Vrednost prometa v lesu pa se je dvignila še v večji meri kakor količina, in sicer od 12.6 na 20.8 milijona Din. Največ je bilo prodanih desk in plohov in sicer 862 vagonov, dalje 292 vagonov tramov, tramičev in stebričev, 567 vagonov drv, 177 vagonov brzojavnih drogov, 170 vagonov hlobov, 87 vagonov prafov itd. — Žita in drugih deželnih pridelkov je bilo prodanih 340 vagonov napram 146 v l. 1927. Vrednost se je dvignila od 3.7 na 10.2 milijonov Din.

g Trgovina z jajci. Mraz še vedno zadržuje proizvodnjo jajc, zato jih splošno primanjkuje. Tudi v inozemstvu je stalno pomanjkanje blaga. Ker se pa bliža toplejše vreme in je pričakovati večje produkcije in naza-

dovanja cen, zato so kupci precej previdni. Nakupne cene se gibajo med 1.60 do 1.80 Din za komad, vendar polagoma nazadujejo.

g **Tržišče hmelja.** Kupčija je bolj mirna in je po hmelju le malo povpraševanja. Ker se boje nekateri hmeljarji, da jim bo blago ostalo, ga ponujajo v Alzaciji že po 200 do 250 frankov za 50 kg, to je 6.60 do 8.20 Din za kg vagon Zalec. Po teh cenah se je v zadnji dobi prodalo okrog 200 stotov jugoslovanskega hmelja. — V Zalcu notira naše blago 400—650 Kč za 50 kg neocarinjeno (13.54—21.84 Din za kg), v Nemčiji v Nürnbergu pa 45—70 mark za 50 kg (12.20—19 Din za kg). — Splošno je znano, da je danes hmelja preveč na trgu in edina odpomoč temu je za prihodnje leto, da se opustijo vsi slabši nasadi in omeji gojenje hmelja.

g **Tržišče vina.** V mostarski oblasti je na razpolaganje še okrog 40—50 vagonov vina »Zilavke« in »Blatine«, ki ima 11—12% alkohola. Cena mu je precj visoka in se ponuja po 7.80—8 Din liter. Zaradi visoke cene se le malo proda. — V Belgrad je bilo minule dni prodanih nekoliko vagonov vina iz Požarevca, z 10—11% alkohola, po 5—5.50 Din za liter s plačano občinsko trošarino. — Na ptujskem vinskem sejmu so bila prodana navadna vina po 5—7 Din, kvalitativna sortirana pa po 9—12 Din liter.

Živina.

g **Ljubljanski živinski sejem dne 6. t. m.** Ta sejem je bil tako obiskan, kakor že dolgo ne. Saj je bilo vreme precej ugodno tako za ljudi kakor za živino. Tudi kupčija je bila živahna, in to posebno pri konjih in prašičih. — Dogon je znašal 361 konj, 97 volov, 40 krav, 11 telet in 60 prašičev za rejo. Prodanih je bilo 80 konj, 63 volov, 18 krav, 10 telet in 50 prašičev. Cene so ostale neizpremenjene: notirali so prvovrstni voli 9 Din, II. 8 Din, III. 7 Din, krave debele 6 Din,

klobasarice 3—4 Din, teleta 11—12 Din za kg žive teže. Konji in prašiči za rejo po velikosti in kakovosti.

g **Živinski sejem v Ptuj 5. t. m.** Na ta sejm je bilo prignanih 533 glav goveje živine, od tega 299 krav, 49 telic, 2 teleta, 123 volov, 43 juncev, 17 bikov in 160 konj, ki so notirali: krave 3—5 Din, telice 6.50—8.25 Din, teleta 8—10 Din, voli 7—8.75 Din, junci 7—8.75 Din, biki 6.50—8 Din za kg žive teže. — Na prašičji sejmu 6. t. m. je bilo prignanih 213 prašičev. Cena jim je bila 10—14 Din za kg žive teže, komad 150—175 Din šest tednov stari.

g **Mariborski živinski sejem.** Dogon je znašal 7 konjev, 14 bikov, 220 volov, 305 krav in 7 telet; skupaj 553 komadov. Prodanih je bilo 346 komadov, od teh 73 v Italijo in 74 v Avstrijo. Cene so bile sledeče: debeli voli 7.75—8 Din, pol debeli 7.50 do 7.75 Din, klavne krave debele 7—8 Din, plemenske krave 5—6 Din, krave za klobasarje 4—5 Din, molzne in breje krave 7.50—8 Din, mlada živina 7—7.50 Din, teleta 10—12 Din. Cene mesa so bile: Goveje 10—18 Din, telečje 15—22.50 Din, prašičje 15 do 25 Din.

Razno.

g **Na oblastni kmetijski šoli v Št. Jurju ob j. ž.** se vrše letos naslednji dvodnevni tečaji: 1. Tečaj za oskrbovanje in krmljenje živine, 20. in 21. marca. — 2. Tečaj za molžo, oskrbo mleka in napravo domačega sira, 22. in 23. marca. — 3. Tečaj za precepljevanje in oskrbo sadnega drevja 3. in 4. aprila. — 4. Tečaj za precepljevanje in oskrbo sadnega drevja specialno za učitelje 8. in 9. aprila. — 5. Tečaj za zelenjadarstvo, specialno za učiteljice 15. in 16. aprila. — 7. Tečaj za zelenjadarstvo za druge 19 in 20. aprila. — Prva dva tečaja se vršita zaporedoma, da tvorita celoto in je najbolje, da udeleženci ostanejo pri obeh. Primerna sta zlasti za kmetske sinove in hčere ter kmetske pomočnike posle, katere naj v lastnem inte-

resu dajo gospodarji v tečaj. Sadjarski in vrtnarski tečaj za učitelje sta primerna zlasti za one učitelje, ki predvidevajo letos obiskovati 8 tedenski učiteljski kmetijski tečaj. Stanovanje na zavodu je brezplačno, prehrana stane dnevno 10 Din, za učitelje 12 Din. Udeležba naj se prijavi pravčasno po dopisnici.

g **Revizija splošne carinske tarife.** V Beogradu se vršijo velike priprave za revizijo splošne carinske tarife, ki je bila uveljavljena l. 1925. kot borbena tarifa za trgovinska pogajanja. Ta carinska tarifa ni pokazala tistih uspehov, ki so se od nje pričakovali. Večina industrijskih panog je bila preveč zaščitena na škodo kmetijstva, čegar produkcija je vsled tega zelo trpela. Sedaj se hoče vendar nekoliko popraviti to krivično stanje, ki je prineslo našemu celotnemu narodnemu gospodarstvu ogromno škodo.

g **Zakon za pospeševanju živinoreje.** Neštetokrat se je že predelaval zakon za pospeševanje živinoreje in ravno tolikokrat se je tudi govorilo in pisalo, da bo predložen bivši skupščini, pa vedno so nastale razmere, ki so to preprečile. Sedaj pa je načelnik oddelka za živinorejo v kmetijskem ministristvu dr. Prohaska podal novinarjem daljšo izjavo o tem predelanem zakonskem načrtu, ki bo predložen Vrhovnemu zakonodajnemu svetu v izjavo. Po tem načrtu se namerava izenačenje vseh tostvarnih zakonskih odredb, ki obstojajo v posameznih pokrajinah glede pospeševanja živinoreje. Predvsem se bo uzakonil sistem licencovanja, kontracije in odbire živine po vsej državi. Uvedle se bodo matične knjige za plemensko živino in za posamezne pokrajine bodo določene pasme, ki tam najbolje uspevajo. — Ker so v načrtu tega zakona upoštewane vse želje in zahteve živinorejcev iz vse države, je pričakovati, da bodo njegova določila ugodno vplivala na razvoj naše živinoreje.

g **Vinska razstava v Zagrebu.** Zveza hrvatskih vinogradnikov je od

9. do 11. marca priredila v Zagrebu vinsko razstavo, na kateri je razstavilo svoja vina 270 vinogradnikov. Cene so se gibale med 5—10 Din za liter.

Slovo sina od matere.

Že je snovalo izdajstvo črne mreže okoli čiste žrtve. In danes — o, vsi so čutili iz njegovega govorjenja — danes je zadnji dan, preden nastopi zadnjo pot. —

V zahodnem cipresinem drevo-redu vrta, kjer je bil le-ta z živo mejo dišečega balzamovega grmičja ograjen in so ob njem cveteli oleandri, sta hodila Jezus in Mati v tihem dvogovoru.

Nobeden izmed zvestih, ki so se kakor preplašena čreda stiskali v obednici, nihče izmed njih si ni upal slediti. Le Magdalenine oči so z žgočimi pogledi sledile obema postavama. »Uboga, uboga mati!« je šepetala in vila roke. »Poslovil se bo — zaradi grehov sveta — o, zaradi mojih, mojih grehov...«

Dolgo sta hodila Sin in Mati pod mračnimi sencami. Marija je poslušala, z na prsih prekrizanimi rokami, tajinstvenim besedam, ki so ji odkrivala skrivnost odrešenja.

Nižje in nižje ji je klonila glava, sunkoma je dihalo; ustne so ji trepetale v preveliki bolečini. Včasih se je oprijela ob Sinovo roko kakor v nepopisnem strahu, če ji že ni oropan. In Jezus je prijel materino roko, ki se je kot ptičica skrila v njegovo, in jo je pritisnil na srce.

Pravkar sta stala na koncu drevoreda pred v skalo vsekanem grobu, kjer so počivali starši njegovih treh prijateljev in kjer je malo tednov prej zbudil prijatelja Lazarja iz smrtnege spanja. Vrata iz cedrinega lesa so bila odprta; kajti večkrat je prišel Lazar in njegovi sestri tu sem k skupni molitvi. Od vrha je padala v dolbino skozi odprtino dnevna luč, da so se videle težke kamenite krste.

Ob klopi poleg vhoda je Gospod obstal. »Odpočij si nekoliko, mati,« je spregovoril in podprl opotekajočo se Marijo.

Marija se je sesedla na klop. Bolestni vzdih se ji je izvil iz prsi, zakrila je obraz s tresočimi se rokami in zajokala bridko in bolešno, da so se tudi Sinu ovlažile oči.

Z ljubečo roko ji je šel preko glave in prosil: »Mati, bodi močna!«

»O moj sin — Edini — ali sem te zato svetu rodila, da boš zdaj v bolečinah brez mere...«

»Da, Mati,« je odgovoril svečano, »kajti taka je volja mojega Očeta, ki je v nebesih!«

Stal je pred njo in je razprostrl roke v obliki križa. Marija se je dvignila, da ga objame. — Toda roke so ji omahnile, v strahu so se ji razširile oči... Ali mu ni čelo raztrgano kakor od trnja? Ali niso krvavi madeži na rokah? Ali se ne žari skozi obleko velika in široko zevajoča rana na prsih?... O, in noge...

»Gledali bodo, ki so ga predrli!« Ali ni nekdo izpregovoril teh besed?

Marija je zdrsnila na kolena in objela njegove noge. »Otrok mojega srca — moj Bog in moje vse... Ti nedolžno Jagnje božje... Darovati se hočeš za grešni svet.« — In poljubovala mu je noge v sveti zamaknenosti.

»Mati,« je spregovoril in solze so se čutile v njegovi besedi ter jo je dvignil. »Mati, ljuba mati,« in jo je pritisnil na srce, kjer se je polagoma umirila.

Potem se je Marija nagnila na roke svojega Sina in je zašepetala kot nekdanj: »Glej, tvoja dekla, — zgodi naj se mi po Tvoji besedi!«

In oster meč ji je šel skozi sredo srca.

Proti strahotno posinelemu nebu, na katerem visi zahajajoče solnce kot krvavordeče oko, se dviga prazen, okrvavljen križ.

Ob vznožju sedi žalostna, mrtva-

ško bleda Mati. V naročju drži mrtvo telo svojega sramotno umorjenega Sina.

Njene oči so mrkle in suhe, nobene solze ni več v njih; le kri bi še jokale. Njen obraz je razoran grozne notranje bolečine. Ustne ji trepetajo kakor v vročini. Roke krčevito oklepajo mrzlo Sinovo truplo...

Da, kakor nekdanj leži njen otrok v naročju, njen ljubljenec, On, najlepši med človeškimi otroki. Toda — o groza — kako so ga ljudje zdelali! Ali je to raztegnjeno, posinelo, razmesarjeno truplo res telo njenega Sina? »O, večna Pravica, tako grozovito kaznuješ človeško grehoto na svojem Edinorojenem? — O, moj Sin, sladkost mojega življenja, kaj so ti storili? Kako so ti odtrgali ud od uda! Oblike in lepote ni več na tebi! — In tvoja mati je morala gledati vse to strašno trpljenje in niti s kapljico vode ti ni mogla polajšati bolečine. — O vi vsi, ki mimo greste, pogledjte, ali je bolečina kje, ki bi bila enaka moji!«

In uboga, zapuščena Žalostna Mati je poljubila ugasle oči, blede, okrvavele ustne, prebodene roke... Vsa grozota doslej neznanih ran se ji je pokazala, meso in kite vise nizdol... O, nezrečena bolest!

V ihtenju brez solz je tresoča se desnica tipala proti prsom mrtvega Sina. Grozno zija globoka rana... Se v smrti mu niso prizanesli! Zadnjo kapljico krvi so iztisnili...

On je prestal, a Mati občuti vse bolečine iznova, ko s svetim spoštovanjem in ljubeznijo pregleduje razmesarjeno truplo.

»Moj Jezus — moj Sin, če je bilo treba, da si umrl za človeštvo, ali pa je bila potrebna tako grozna smrt? In ljudje ne padejo na kolena pred veličino tvoje ljubezni?« je zdihovala, tarnala, vpraševala.

Čez nekaj časa je zašepetala: »Pridi, Janez — pridi Magdalena, pomagala mi bosta, da mu izkažemo zadnjo ljubezen — v slovo...«